

Ewa Tokajuk

Uniwersytet w Białymstoku

EUROPEJSKA INTEGRACJA WALUTOWA I JEJ WPŁYW NA POLSKI SEKTOR BANKOWY

Streszczenie: Integracja walutowa w szczególności dotyczy zagadnień funkcjonowania sektora bankowego, który ściśle jest związany z rynkami finansowymi i gospodarką realną. Polski sektor bankowy charakteryzuje się już od kilku lat wysokim poziomem stabilności oraz efektywnością i rentownością na poziomie nieodbiegającym od wartości przeciętnych dla krajów UE. Koncentracja sektora oraz jego konkurencyjność nie wykazują cech zasadniczo odmiennych od dominujących praktyk. Przystąpienie Polski do strefy euro może spowodować zmiany strukturalne sektora finansowego, zwiększyć jego ekspozycję na konkurencję ze strony instytucji finansowych krajów strefy euro oraz oddziaływać na zmiany poziomu efektywności.

Słowa kluczowe: integracja walutowa, sektor finansowy, konkurencyjność, sektor bankowy.

1. Wstęp

Perspektywa integracji walutowej Polski oddala się w następstwie zjawisk kryzysowych, jakie następują od 2007 r. Problemy finansowe krajów strefy euro spowodowały poszerzenie dyskusji na temat celowości rozszerzania strefy bez istotnej redefinicji zasad jej funkcjonowania. Integracja walutowa w szczególności dotyczy zagadnień funkcjonowania sektora bankowego, który przez swą naturę związany jest z rynkami finansowymi i gospodarką realną. Tak więc ciągle aktualna i potrzebna jest dyskusja nad wpływem integracji na funkcjonowanie sektora instytucji kredytowych oraz aktualizacja wiedzy na powyższy temat.

Niniejsze opracowanie stawia za cel podsumowanie aktualnych badań naukowych dotyczących skutków integracji dla polskiego sektora bankowego.

2. Teoretyczne podstawy integracji walutowej

Naukowe uzasadnienie integracji walutowej z reguły odwołuje się do teorii optymalnego obszaru walutowego [Mundell 1961; Grubel 1970]. Optymalny obszar walutowy, w którym cyrkuluje jedna waluta, rozpatrywany jest pod kątem wzrostu dobrobytu oczywiście w warunkach, w których korzyści z posiadania wspólnej waluty przewyższają koszty takiej formy integracji. Uważa się, że konwergencja ekonomiczna pomiędzy członkami obszaru walutowego ma w tym względzie kluczowe znaczenie.

W latach 70. i 80. ubiegłego wieku zarówno teoria, jak i doświadczenia podważyły pewne elementy skuteczności autonomicznej polityki kursowej. Podnoszono zwłaszcza wątpliwość co do długookresowych pozytywnych skutków mechanizmu dewaluacji. Zwrócono uwagę na oderwanie kursów walut od fundamentów gospodarki oraz dominację przepływów finansowych nad obsługą wymiany handlowej, przypisując większą rolę utrzymaniu stabilności cen i wiarygodności władz monetarnych i fiskalnych. W konsekwencji unowocześniona teoria mniejszą wagę przywiązywała do kosztów wynikających z porzucenia instrumentów polityki gospodarczej. Zaakcentowano natomiast zagadnienie przewidywalności i stabilności cen, czemu miała służyć wspólna waluta jako tzw. kotwica nominalna. Najnowsze obserwacje stawiają tezę o endogeniczności kryteriów konwergencji. W tym podejściu wspólna waluta uważana jest za czynnik przyczyniający się do wzrostu wolumenów obrotów (krecja handlu) oraz przyspieszający spełnienie warunków konwergencji. Korzyści integracji uważane są za znacznie większe niż korzyści wyłącznie z usztywnienia kursów.

Pośród korzyści i szans integracji w skali makroekonomicznej wymieniane są bezpośrednie oraz pośrednie. Korzyści bezpośrednie polegają na:

- redukcji ryzyka kursowego oraz kosztów transakcyjnych,
- wzroście stabilności i wiarygodności makroekonomicznej,
- oczekiwanym spadku stóp procentowych.

Korzyści bezpośrednie mogą przełożyć się na korzyści typu pośredniego, tj. spadek ryzyka makroekonomicznego, szanse związane z możliwościami intensyfikacji wymiany handlowej oraz wzrostu inwestycji, zarówno krajowych, jak i zagranicznych.

Koszty i zagrożenia mają zróżnicowaną naturę i oddziałują z różną siłą w czasie. Jako zagrożenia długookresowe dostrzegane są potencjalne negatywne skutki dla wzrostu gospodarczego z utraty samodzielności w zakresie polityki pieniężnej i kursowej. W skali średnioterminowej zwraca się uwagę na ryzyko nieoptymalnego kursu konwergencji, zmiany struktury cen aktywów, pogorszenia się konkurencyjności gospodarki. W skali krótkoterminowej koszty obejmują potencjalny wzrost cen i obciążenia związane z wprowadzeniem euro do obiegu.

Przeprowadzona przez NBP [NBP 2009] ocena wpływu wprowadzenia w Polsce wspólnej waluty szacuje łączny efekt netto na ok. 7% PKB. Kryzy finansowy, zdaniem autorów, nie zmienia długookresowej wyceny korzyści, ale wymaga bardziej precyzyjnego wzięcia pod uwagę kwestii przygotowań oraz wyboru właściwego momentu wprowadzenia euro.

3. Strukturalne zmiany sektora finansowego pod wpływem integracji

Wspólna waluta oddziałuje na sektor finansowy w sposób wielokanałowy, adekwatny do celów integracji i czynników transmisji zmian. Podobnie jak w przypadku oceny makroekonomicznej można dostrzec oddziaływanie bezpośrednie i pośrednie. W sensie bezpośrednim należy oczekiwać:

- obniżenia wolumenu transakcji wymiany walut, przy czym największy spadek obejmować będzie transakcje natychmiastowe, które mogą być zamortyzowane przez wzrost zainteresowania transakcjami terminowymi,
- zwiększenia obrotów instrumentami finansowymi z tytułu zintegrowania rynków pieniężnych i kapitałowych,
- relatywnego spadku udziału depozytów jako formy oszczędzania,
- zmiany struktury dochodów bankowych.

Konsekwencje dla zarządzania ryzykiem działalności bankowej to drugi rodzaj oddziaływania bezpośredniego. Przyjmując założenie o poszerzeniu strefy stabilności i dobrobytu banki mogą oczekiwać złagodzenia presji na ogólne ryzyko kredytowe. Z drugiej strony występować mogą czynniki oddziałujące w odwrotnym kierunku [ECB 1999; ECB 2006]:

- istnieje możliwość spadku standingu finansowego części przedsiębiorstw, które nie będą w stanie wytrzymać strukturalnej zmiany warunków konkurowania,
- część podmiotów rynkowych może odczuwać skutki niewłaściwego przygotowania się do wymogów konwergencji,
- niektórzy gracze rynkowi, w tym również banki, pod ciśnieniem konkurencyjnym mogą wybrać bardziej opłacalne, ale też bardziej ryzykowne strategie rynkowe.

Z założenia wspólny obszar walutowy ma na celu zwiększenie konkurencyjności gospodarki, w tym również konkurencyjności wewnątrzsektorowej. Wraz z uspojnieniem i liberalizacją rynków finansowych należy liczyć się z relatywnym spadkiem znaczenia sektora bankowego na rzecz funduszy inwestycyjnych i emerytalnych, funduszy *private equity* oraz podmiotów emitujących pozabankowe instrumenty finansowe (tab. 1).

Dostrzec jednak należy, że banki kontrolują przeważającą część tego typu podmiotów oraz że czynniki nieperiodyczne mogą wpływać na zmianę ogólnych tendencji rozwojowych.

Tabela 1. Udział aktywów finansowych w PKB strefy euro (w %)

	1998	2004	2006	2008
Aktywa bankowe	246	262	294	332
Inne aktywa*	51	58	76	55

*Aktywa funduszy inwestycyjnych i emerytalnych oraz towarzystw ubezpieczeniowych.

Źródło: opracowanie własne: [ECB 2004; EBC 2010a].

Tabela 2. Koncentracja sektora bankowego strefy euro. Wskaźnik CR5 (w %)

	1997	1999	2003	2004	2006	2008
MU12	45	49	53			
MU15				42	43	45

Źródło: [ECB 2004; ECB 2010b].

Tabela 3. Liczba transakcji M&A sektora bankowego strefy euro i USA

	1997	1999	2000	2001	2002	2003	2004
MU12	68	72	71	48	42	54	43
USA	664	681	497	528	507	523	489

Źródło: opracowanie własne na podstawie [ECB 2006].

Pośród zmian strukturalnych najważniejsza dotyczyć może nacisku na wykorzystanie efektu skali i zakresu, a tym samym postępujący proces koncentracji sektora. Byłaby to tendencja odmienna od założonej, czyli zwiększenia konkurencyjności branży bankowej.

Dane statystyczne potwierdzają istotny wzrost liczby akwizycji w okresie poprzedzającym powołanie strefy wspólnej waluty. W latach 1999-2003 udział kapitalizacji rynkowej pięciu największych banków świata wzrósł z 12,9 do 16,1%, przy czym procesy konsolidacji miały większą dynamikę w USA niż w Europie.

4. Ocena wpływu integracji na efektywność i konkurencyjność sektora bankowego

Teoretyczne rozważania na temat wpływu integracji na sektor bankowy znajdują umiarkowane potwierdzenie w badaniach naukowych. Brakuje bowiem badań, które łączą wprost wprowadzenie wspólnej waluty z wynikami finansowymi banków lub cechami ich strategii. Podstawowy kierunek badań koncentruje się na określeniu poziomu integracji finansowej państw tworzących unię. Niejako z definicji zakłada się, że wyższy poziom integracji wywiera pozytywny wpływ na efektywność instytucji finansowych oraz korzyści ich klientów.

Systematyczne opracowania Europejskiego Banku Centralnego jednoznacznie wskazują na postęp integracji rynków finansowych państw UE [ECB 2010a]. Najwyższy poziom integracji dotyczy bankowości hurtowej, która obejmuje ofertę skierowaną do podmiotów instytucjonalnych oraz operacje typowe dla bankowości inwestycyjnej. Zdaniem EBC bankowość detaliczna wykazuje wciąż cechy narodowe. Dzieje się tak z powodów kulturowych, różnic prawnych oraz różnic w rozwoju infrastruktury i instrumentów płatniczych. Inni autorzy podkreślają, że wprowadzenie euro miało największy wpływ na rynek kredytowy, który stał się bardziej konkurencyjny.

Wyniki badań nad poziomem efektywności europejskiego sektora finansowego są stosunkowo bogate. Niestety metodologia badawcza jest bardzo wrażliwa na jakość użytych danych oraz przyjęcie określonych wartości jako nakładów i efektów. Ogólna konkluzja z przeglądu badań prowadzi do wniosku, że pomiędzy sektorami poszczególnych państw UE występują różnice w poziomach efektywności, ale nie ma zgodności co do skali „luki efektywności”. Na przykład prace Hollo i Nagy’ego [2006] porównywały efektywność bankowości w państwach tworzących „starą” i „nową” Unię w latach 1999-2003. Wykazały one, iż sektor bankowy „starej” Unii jest bardziej efektywny, przy czym różnice są nieznaczne. Autorzy są zdania, że in-

tegracja gospodarcza wywiera pozytywny wpływ na efektywność sektora bankowego, ale jeszcze większe znaczenie ma jakość zarządzania bankami.

W innym opracowaniu można odnaleźć porównanie efektywności europejskich sektorów bankowych [Barrosi i in. 2008]. Wnioski z badań wskazują, że najwyższą efektywność osiągają banki w krajach o ugruntowanym systemie ekonomicznym i prawnym: Wielkiej Brytanii, Francji, Niemczech. Autorzy potwierdzają tezę o istnieniu efektu skali. Potwierdzają także, że integracja gospodarcza zwiększa efektywność instytucji finansowych.

W zakresie badań nad konkurencyjnością sektora bankowego najczęściej pojawia się teza o wzroście konkurencyjności pod wpływem wprowadzenia wspólnej waluty. Uważa się, że w bankowości krajów Europy Wschodniej i Centralnej następuje szybszy wzrost konkurencyjności niż w krajach ustabilizowanych zachodnich systemów gospodarczych [Bikker i in. 2007]. Szczególnie silny wpływ miała integracja dla wzrostu konkurencyjności na rynku kredytów i instrumentów dłużnych [Leuvensteijn i in. 2007].

Jest to teza zbieżna z przytoczoną obserwacją EBC o silniejszej integracji sektora europejskich banków korporacyjnych. Kryzys finansowy nie zmienia ogólnych tendencji w zakresie efektywności i konkurencyjności.

Podsumowując, należy stwierdzić, że nie ma wątpliwości, że przystąpienie Polski do strefy euro może spowodować zmiany strukturalne sektora finansowego, zwiększyć jego ekspozycję na konkurencję ze strony instytucji finansowych krajów strefy euro oraz oddziaływać na zmiany poziomu efektywności [NBP 2009].

5. Polski sektor bankowy na tle krajów Unii Europejskiej

Efektywność techniczną polskiego sektora bankowego (metodą DEA i SFA) w najszerszym zakresie badała M. Pawłowska [Pawłowska, Kozak 2009; Pawłowska 2004; 2003]. Zdaniem autorki w latach 1997-2006 efektywność polskich banków komercyjnych istotnie wzrosła i jest zbliżona do efektywności sektora krajów strefy euro. W okresie 1997-2001 na wzrost efektywności główny wpływ wywierały procesy konsolidacyjne. Począwszy od roku 2005, nastąpił silny impuls wzrostowy. Niewątpliwie należy go łączyć z wejściem Polski do Unii Europejskiej. Autorka oczekuje dalszej poprawy średniej efektywności, tym samym jest zdania, iż w momencie wejścia do strefy euro polskie banki będą charakteryzować się efektywnością zbliżoną do pozostałych państw strefy. Powyższe konkluzje znajdują potwierdzenie w przytoczonych badaniach węgierskiego banku centralnego [Hollo, Nagy 2006]. Lokują one polskie banki, w zależności od przyjętych założeń, między 5. a 12. miejscem spośród 25 państw Unii. Luka efektywności do najlepszych praktyk nie przekracza w tych badaniach 10%.

Dodatkowej perspektywy opisującej polski sektor bankowy dostarcza raport Międzynarodowego Funduszu Walutowego. Dane w tab. 3 dokonują porównania rentowności aktywów i kapitałów polskich banków na tle wszystkich krajów świata raportu-

Tabela 4. Wskaźniki finansowe polskiego sektora bankowego na tle świata

	2004-2007	2008	2009	2004-2007	2008	2009
	ROA (%)			ROE (%)		
Polska	1,6	1,6	1,2	20,6	21,2	11,8
Max	2,1	1,8	1,6	33,5	21,7	26
Min	0,3	0	0	7,5	0,2	0,9
Avg	0,9	0,5	0,5	16,0	8,5	8,9

Źródło: opracowanie własne na podstawie [MFW 2010].

Tabela 5. Polski sektor bankowy na tle krajów unii monetarnej (MU15) (w %)

	Polska	MU 15	Udział Polski wobec MU 15
Zatrudnienie			9,3
Aktywa/ PKB	73	332	0,9
Kredyty dla ludności/ PKB	6,8	6,9	3,9
Kredyty mieszkaniowe/ PKB	5,5	8,4	2,6
Depozyty	42	117	1,4
Herfindahl index	562	687	

Źródło: opracowanie własne na podstawie [ECB 2010b].

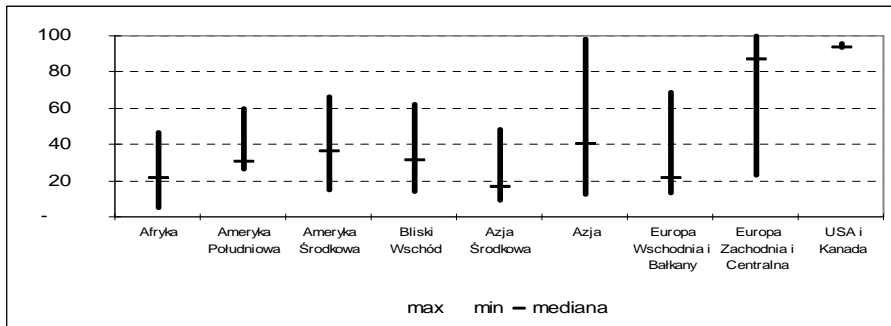
jących do MFW. W okresie objętym analizą wskaźniki ukazują ponadprzeciętną rentowność sektora. Wielkości przekraczające przeciętne praktyki zostały utrzymane także w okresie postkryzysowym, co zasługuje na szczególne podkreślenie.

Jeżeli chodzi o konkurencyjność, jest ona również zbliżona do poziomu tej występującej w krajach unii monetarnej. Konkurencja w polskim sektorze bankowym ma charakter monopolistyczny, wynikający ze względnie wysokiej koncentracji. Polski rynek detaliczny charakteryzował się, tak jak w całej Europie, relatywnie słabszą konkurencją niż rynek usług dla przedsiębiorstw. Równocześnie banki detaliczne były bardziej efektywne niż banki korporacyjne [Pawłowska, Kozak 2009].

Polski sektor bankowy jest największy w regionie pod względem zarówno potencjału kapitałowego, jak liczby pracowników i możliwości dalszej ekspansji [Ancyparowicz 2009]. Równocześnie jego relatywne rozmiary względem krajów unii monetarnej pozostają niewielkie (tab. 4), szczególnie w zakresie aktywów i depozytów. Poziom kredytowania ludności, choć ciągle niski w kategoriach udziałowych, w relacji do PKB nie odbiega już od wartości średnich dla krajów rozwiniętych. Koncentracja polskiego sektora bankowego wbrew powszechnym opiniom jest natomiast porównywalna.

Podsumowując, należy stwierdzić, że polski sektor bankowy charakteryzuje się już od kilku lat wysokim poziomem stabilności oraz efektywnością i rentownością na poziomie nieodbiegającym od wartości przeciętnych dla krajów Unii Europejskiej. Koncentracja sektora oraz jego konkurencyjność nie wykazuje cech zasadniczo odmiennych od dominujących praktyk.

Poziom ubankowienia populacji w Polsce sięga obecnie ok. 70%. Osoby, które nie korzystają z banków, zamieszkują obszary wiejskie i przeważają wśród nich oso-

Rys. 1. Poziom ubankowienia na świecie

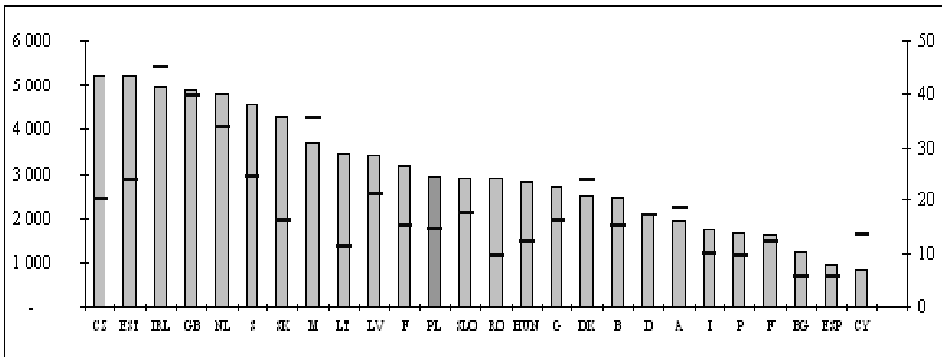
Źródło: opracowanie własne na podstawie [World Bank 2008].

by powyżej 50. roku życia lub osoby, które nie podjęły pierwszej pracy. Poziom ubankowienia szybko zbliża Polskę do przodujących krajów europejskich i stanowi tym samym istotną barierę wejścia na rynek graczy globalnych.

W perspektywie placówkowych kanałów dystrybucji nie istnieje dominujący wzorzec, który mógłby stanowić wyzwanie konkurencyjne dla polskich banków (rys. 2). Trudno doszukać się jakichś znaczących korelacji oraz związków przyczynowo-skutkowych warunkujących poziom zróżnicowania sieci oddziałowej. Wielka Brytania jest przykładem rynku o relatywnie niskiej koncentracji sektora bankowego przy równocześnie względnie dużych rozmiarach placówek. W krajach skandynawskich, o wysokiej koncentracji sektora, również dominują duże placówki. W krajach Beneluksu przeciętnemu nasyceniu placówkami współtowarzyszy wysoka koncentracja rynku bankowego. Tendencji do występowania wysokiego nasycenia rynku liczbą placówek, co do zasady, towarzyszą oddziały liczne pod względem zatrudnienia. Na tle rynków europejskich nasycenie rynku polskiego siecią placówek osiągnęło poziom przeciętny. W przeliczeniu na mieszkańca wynosi 3 tys. osób na placówkę. Trzeba jednak zauważyć, że stopień ubankowienia krajów „starej” Unii sięga 90%. Z uwzględnieniem liczby osób korzystających z usług bankowych w Polsce na statystyczny oddział przypada ok. 2 tys. klientów.

Analizując dane UE, można dostrzec istnienie pewnej współzależności pomiędzy rozwojem tradycyjnych i elektronicznych kanałów dystrybucji. Rozwój placówek ciągle ma miejsce w krajach południowej Europy, które charakteryzują się stosunkowo mniejszym zainteresowaniem bankowością internetową. W Skandynawii i Beneluksie, krajach o intensywnym korzystaniu z Internetu, liczba placówek bankowych systematycznie maleje. Zainteresowanie polskich klientów bankowością internetową lokuje nas centralnie w Europie. Omawiany obszar bankowości nie tworzy luk pozwalających oczekiwać spektakularnych wejść na rynek graczy z Unii Europejskiej.

W zakresie kompleksowości oferty produktowej brak jest badań porównawczych. Osobiste obserwacje pozwalają jednak na stwierdzenie, iż polskie banki detaliczne oferują rozwiązania produktowe o charakterze porównywalnym do konkurencji ze strony banków zachodnioeuropejskich. Trzeba przypomnieć, że wśród

Rys. 2. Liczba mieszkańców w krajach UE przypadająca na placówkę bankową oraz przeciętne zatrudnienie w placówce w roku 2008. Skala lewa – liczba mieszkańców na placówkę; skala prawa – przeciętne zatrudnienie w placówce

Źródło: opracowanie własne na podstawie [ECB 2010a].

banków z pierwszej dziesiątki dziewięć ma akcjonariuszy będących bankami zagranicznymi, stąd innowacje produktowe są stale obecne w ofercie konkurencyjnej. Pod względem cenowym polski rynek jest typowy, oferując przeciętne ceny, nieco powyżej mediany banków europejskich [Capgemini & EFMA 2009].

Najszerzy obszar do konkurowania pod wpływem integracji walutowej istnieje w obszarze bankowości prywatnej [Capgemini & Merrill Lynch 2009], usług maklerskich oraz możliwości rozwijania inicjatywy na podstawie modelu typu *captive finance*. W tym ostatnim przypadku chodzi o instytucje finansowe powoływane przez sieci handlowe oraz dostawców dóbr w celu finansowania własnej oferty¹. W powyższych zakresach banki globalne lub ponadregionalne mogą mieć przewagę opartą na innowacjach procesowo-produktowych lub efektach skali.

Polska bankowość hurtowa, przez którą należy rozumieć bankowość korporacyjną, *assets i welth management* oraz bankowość inwestycyjną, pod wpływem integracji może napotkać wzrost presji konkurencyjnej. Jest kilka przesłanek potwierdzających powyższą tezę, gdyż banki zagraniczne:

- mają szerszy dostęp do europejskiego zintegrowanego rynku pieniężnego i kapitałowego,
- mogą pozyskiwać tańsze fundusze na akcję kredytową,
- mają większe doświadczenie (krzywa uczenia się) w operacjach plasowania na rynku rządowych i komercyjnych papierów dłużnych,
- dysponują rozwiniętą infrastrukturą dla rozwoju oferty typu *welth management*,

¹ Przykładami takiego modelu są banki lub pośrednicy finansowi powoływani np. przez wielkie sieci handlowe lub koncerny samochodowe. Czasem model może polegać na współpracy z wyspecjalizowanymi bankami. Przykładami z polskiego rynku jest np. współpraca Carrefour i Tesco z Lukas Bankiem.

- mogą zaoferować szerszy zakres transakcji w zakresie pozyskiwania kapitałów własnych (*equity*),
- mogą przenosić współpracę z rodzimymi koncernami na rynki trzecie.

Naturalnym obszarem strategicznym dla polskich banków korporacyjnych będzie zatem współpraca ze średnimi i dużymi przedsiębiorstwami, finansowanie samorządów, obsługa przedsiębiorstw z dominującym udziałem kapitału państwowe. Nie budzi obaw przewaga konkurencyjna polskich banków na rynku małych i średnich przedsiębiorstw, które cenią sobie elastyczność i bezpośredniość współpracy z bankiem.

6. Wnioski

Najnowsza teoria integracji walutowej potwierdza tezę o endogeniczności kryteriów konwergencji oraz istotnej kreacji handlu. Wypływa z niej przewaga korzyści integracji nad potencjalnymi stratami z tytułu autonomicznej polityki pieniężnej. Kryzys finansowy nie podważa rachunku korzyści, lecz raczej zwraca uwagę na potrzebę wzmocnienia otoczenia instytucjonalnego. Kluczowy wpływ integracji na sektor finansowy polega na zredukowaniu ryzyka bankowego, wzroście konkurencyjności w wymiarze wewnątrzsektorowym i z perspektywy korzyści klientów oraz poprawie efektywności działania banków. Zasadniczym procesem strukturalnym będzie wzrost poziomu integracji rynku bankowego, ale równocześnie wzrost koncentracji sektora bankowego w opozycji do celów w zakresie konkurencji.

Wyjściowa sytuacja polskiego sektora bankowego wobec planów wprowadzenia w Polsce euro ok. roku 2015 przedstawia się pozytywnie. Bieżący poziom efektywności działania, rozwój sieci dystrybucji, różnorodność modeli biznesowych nie odróżnia polskich banków od przeciętnego poziomu krajów strefy euro. Integracja byłaby prawdopodobnie względnie neutralna dla bankowości detalicznej. W bankowości korporacyjnej należy natomiast liczyć się ze wzrostem presji konkurencyjnej.

Wprowadzenie euro będzie skutkowało bezpośrednimi obciążeniami sektora z tytułu [Deutsche Bank 2001]:

- dostosowania systemów informatycznych, maszyn i urządzeń – 31%,
- przystosowania bankomatów do wydawania nowych banknotów – 21%,
- dodatkowych kosztów pracy (np. godziny nadliczbowe) – 17%,
- działań logistycznych związanych z wycofaniem z obiegu waluty krajowej – 15%,
- innych wydatków (dostosowanie procedur, marketing i szkolenia) – 16%.

Całkowity koszt wprowadzenia euro dla sektora bankowego szacowany jest na 0,12-0,15% PKB. Należy się także liczyć ze spadkiem dochodów z operacji wymiany. Ich poziom obecnie waha się w przedziale 2,5-5,0 mld zł rocznie, lecz ma tendencję spadkową w udziale w wyniku z działalności bankowej. Utracone korzyści z tego tytułu sięgać mogą kwoty ok. 1,5 mld zł rocznie. Potencjalną korzyścią stanie się prawdopodobnie spadek kosztów pozyskania kapitału. Obniżenie COE o 0,1% (10 pbs) to efekt rzędu 0,2 mld rocznych oszczędności w kosztach finansowania oraz blisko 2 mld wzrostu wyceny rynkowej sektora bankowego.

Literatura

- Ancyparowicz G., *Polski sektor bankowy na tle nowych krajów członkowskich Unii Europejskiej*, GUS, 2009.
- Barrosi C.P., Caporale G.M., Abrue M., *Productivity Drivers in European Banking Country Effects, Legal Tradition and Market Dynamics*, Centre for Empirical Finance, Brunel University, London, January 2008.
- Bikker J.A., Spierdijk L., Finnie P., *The Impact of Market Structure, Contestability and Institutional Environment on Banking Competition*, DNB Working Paper, no 156/November 2007
- Capgemini & EFMA 2009, *World Retail Banking Report 2009*.
- Capgemini & Merrill Lynch 2009, *World Wealth Report 2009*.
- Deutsche Bank, *The Euro Changeover – Big Bang, Little Impact 2001*.
- ECB, *Possible Effects of EMU on the EU Banking Systems in the Medium to Long term*, February 1999.
- ECB, *Report on EU Banking Structure*, 2004.
- ECB, *Indicators of Financial Integration in the Euro Area*, 2006.
- ECB, *Structural Indicators for the EU Banking Sector*, 2010a.
- ECB, *Financial integration In Europe*, April 2010b.
- Grubel H.G., *The theory of optimum currency areas*, „Canadian Journal of Economics/Revue” 1970 no 3(2).
- Heffernan S., *Nowoczesna bankowość*, PWN, Warszawa 2007.
- Hollo D., Nagy M., *Bank efficiency in the enlarged European Union*, MNB Working Papers 2006 no 3.
- MFW, *Global Stability Report*, April 2010.
- Mundell R., *A theory of optimum currency areas*, „American Economic Review” 1961, November 4.
- NBP, *Raport na temat pełnego uczestnictwa Rzeczypospolitej Polskiej w trzecim etapie Unii Gospodarczej i Walutowej*, 2009.
- Leuvensteijn M., Bikker J.A., Rixtel A., Sørensen C.K., *A new approach to measuring competition in the loan markets of the euro area*, EBC, Working Paper Series, no 768, June 2007.
- Osterwalder A., *The business model ontology – a proposition in a design science approach*, „Universite de la Lausanne, 2004, www.alexosterwalder.com.
- Pawłowska M., Kozak S., *Określenie wpływu przystąpienia do strefy euro na efektywność, poziom konkurencji oraz na wyniki polskiego sektora finansowego*, NBP, 2009.
- Pawłowska M., *Wpływ fuzji i przejęć na efektywność w sektorze banków komercyjnych w Polsce w latach 1997-2001*, „Bank i Kredyt”, luty 2003.
- Pawłowska M., *Analiza porównawcza efektywności technicznej polskiego sektora bankowego i sektorów krajów CEC5 i wybranych krajów UE w latach 1997-2001*, „Bank i Kredyt”, maj 2004.
- Śmiałkowski E., *W kryzysie zaufanie*, PENTOR, http://www.pentor.pl/57646.xml?doc_id=11278.
- World Bank, *Finance for all?*, A World Bank Policy Research Report, Washington DC 2008.

EUROPEAN MONETARY INTEGRATION AND ITS INFLUENCE ON POLISH BANKING SECTOR

Summary: Monetary integration in the special way affects issues of functioning of the banking sector which is strongly connected with financial markets and the real economy. Polish banking sector has been already characterized for a few years by the high stability and the effectiveness and the profitability on the level not different from the average values of EU countries. The concentration of this sector and its competitiveness are not the features which are fundamentally different from dominating practice. The accession of Poland to the euro zone can cause structural changes of the financial sector, increase its susceptibility to competition from the financial institutions of euro zone countries and influence the changes of effectiveness level.